

# gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta, 1 fl. 80 kr. za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 15 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 16. julija 1862.

## Dr. Lovretu Tomanu.

Ponávljan glas tistih tisuč in tisuč domoljubov, ki smo mu izročili zaupnice svoje.

Stoletja so nam pretekla, kar smo zapuščeni, zaničevani in od dne do dne o narodnih zadevah huje demoralizirani v tmini neznanstva tavalji; al letošnje leto zapišemo z zlatimi črkami v zgodovino svojo: predramili smo se iz globokega spanja po veličastni besedi našega viteškega cesarja Franca Jožefa I.

Hrabri Leonida! ki si se kot čvrst sin slovenske Šparte samotež bojeval 23. junija za pravico domačo, prejmi zahvalo slovenske zemlje, ki Te v srcu svojem nosi; olajša naj Ti grenkost — zavžito po nevedstvu in hinavstvu — naše zaupanje in ljubezen do Tebe; stoj še naprej kot skala v vihnem morju, kot hrast v nevihti: venec gotove zmage, ki Ti ga udane slovenske srca vijejo, Ti ne bo izostal! Naj Ti bodo, kakor tudi Tvojemu in našemu prijatelju, iskrenemu zagovorniku naših pravic Antonu Černe-tu, na pomoč in zlažsanje misli in želje naše, ktere dobro poznaš in v imenu nas zanemarjenih krepko in pravično zastopaš! Kar zastopaš, je volja Cesarjeva, je pravo slovenskega naroda. Naš narod je ravnopravni brat drugim narodom avstrijskim. Druzega ne zahtevamo, družega ne terjaš ne Ti, ne terja soborivec tvoj Černe.

Zato, naj strele udarjajo, potresi žugajo, topovi grmé, sovražne trombe se glasijo: nič družega Ti ne ostane kakor bandero Hofer-evo visoko držati v brambo domovine! Lovro! drži ga za vero, cesarstvo in národnost našo!

## Kdo so najbolji varhi na polji in v gojzdih?

Tiči so najpridniši čuvaji poljski kakor tudi gojzdni; najškodljiviša vraža za polje in gojzde je pa jih preganjati in moriti. Če bi ne bilo tičkov, ki mrčese pobirajo, gotovo kmali bi se vidilo, da ni peresa na mladikah, sadú na drevesu in ne veliko zelenega na polji, ker bi požrešni mrčesi mnogokrat vse pogonobili in ogulili.

Poglejmo: je li to resnica?

Babica škodljivega belinca (navadnega belega metulja) izleže 80 do 100 jajčic, prstenice ali srebrnice po 300, drvo-točnice okoli 1000; navadna ôsa zleže po 3000, mravlja po 4 do 5000, zelnata uš pa še celó 15 do 30.000 jajčic; listna uš ali tako imenovana mušica ima v svojem petem rodu že blizo 60.000 milijonov rodovine svoje.

Največi zatiravci in pokončevavci teh škodljivih mrčesov so in ostanejo pa le tiči, ki gospodarstvu na vrtih in polji veliko veliko koristijo; zato ne jih loviti ali streljati.

Ravno to veljá tudi od nekterih tičev, ki jih imenujemo roparce, na ktere je še celó strelnina postavljena, h katerim se — razun velike gojzdne sove — vse druge sove prištevajo. Ena sama sova, ki je bolj v močirnatih krajih živela, je malo popred, preden je bila v zahvalo svoje marljivosti ustreljena, celo kopo požrešnih miš po polji potrebila in požrla; mrtvašica je prinesla skor vsacih 5 minut kako miško svojim mladim v gnjezdo; v želodcu kocastega skovika

(Waldkauz) se je pri preiskavi njegovega želodca našlo 75 gosenc smrdljivega prepetneža (borove gosence).

Ali ni velika sramota za kmetovavca, če poljske dobrotnike strelja in na svoje vrata pribija!

## Gospodarske skušnje.

(Žveplo dober pomoček zoper trtno bolezen). Grojzde nam dobro letino obeta; upamo tedaj, da bomo čez veliko let, ako nas ktera druga nesreča ne zadene, spet kapljico dobro znanega sladkega vinca okusili. Žveplenje res pomaga; to smo letos skusili; kdor žveplenja ni zanemaril (kakor jih je le nekoliko svojeglavnežev storilo), bo precej grojzda imel; kodar pa ni žveplano bilo, je bolezen vse trte pokončala. Da bi se pa kmetje žveplenja ložej poprijeli, je naš slavní magistrat v spomladi 1000 gld. odločil, da se je žvepla nakupilo in med kmete v okolici razdelilo; tedaj so ti, kteri so zanemarili to pomoč, dvoje kazni vredni. Po hudi vročini nas je te dni dež obilo okrepčal in vse lepo kaže.

Iz Barkole pri Trstu 3. julija.

(Drevesom blizo debla gnojiti ni pametno), ker le celó tanke, nitki podobne koreninice živež srkajo, ne pa deblo. Stare in oslabiljene jablane, ki le malo ali celó nič več sadú ne donšajo, se dajo okrepčati, če se jim kakošnih 5 do 6 čevljev od debla po čevlji globok in ravno tako širok graben napravi, v ktere ga se počasi 3 do 4 škropivnic gnojnice vlije. Tako se je delalo 3 leta zaporedoma in stara in oslabiljena jablana si je tako opomogla, da je začela spet prav veliko sadú donšati. Škodljivo je, če se sadnim drevesom okrog debla prst skupoma nasuje, kakor se to dostikrat na kuhinskih vrtih nahaja.

(Najbolji gnoj za sadne drevesa je blato iz mlak in luž). Stare češplje, ktere več ne rodé, se s tem gnojem tako oživijo in okrepčajo, da jamejo prav jako roditi. Takega blata se namreč po tri čevlje na debelo okrog češpljevih debel nakida; po vrhu se včasih porahlja in precej dobro z lužnico polije. Se vé, da tak gnoj tudi drugim sadnim drevesom tekne, ravno tako tudi zelenjadi, po katerem bolj spešno raste.

(Kušarji ali martinčki in krote največ mramorja z vrtov in polja potrebiyo). Grajski vrtnar Mozer iz Lepega dola na Koroškem kušarje in krote neizrečeno zagovarja. Krota, pravi, res ni čedna žival, toda če nje korist in hasen prevdarimo, kako na naših vrtih pokončuje razne mrčese, ji bomo gotovo prizanesli, da je ne bomo preganjali, ne morili, čeravno ni čedne in prijetne podobe.

(Leto 1862 in leto 1811). Neki star nemšk vinogradnik, ki si je vsako leto cvetni čas vinske trte zapisoval, pravi, da je letos vinska trta za celih osem dní popred cvela, kakor leta 1811, v katerem je tako kapljico trta rodila, da ji od takrat do zdaj ni bilo še para. Iz teh prikazín je soditi, da bo tudi letos neizrečeno dobro vinsko leto, ker so sv. Pangerc, sv. Servaci in Bonifaci